

Grådyb

Fotoet ovenfor viser museumsfyrskipet Horns Rev, der ligger i Esbjerg Havn i dag. Skibet fremtræder helt autentisk - næsten som da det var i drift. For fyrskipet vedligeholdes af frivillige fra foreningen "Fyrskipets Venner" og med midler fra "Fonden for bevarelse af Motorskib Nr. 1". Det er verdens største bevarede træfyrskip og ses ovenfor: Foto: Fyrskipets Venner.

I en betænkning afgivet af en kommission i 1854, der er et meget vigtigt dokument i fyrvæsenets historie - da næsten alle betænkningens forslag blev taget til følge - afvises med "et skarpt Nej" en anbringelse af et fyrskip på Horns Rev ud for Esbjerg. Det blev begrundet med "at et fyrskip vil blive til fordærv, navnlig for saadanne Sømænd, der vil forlede sig til at nærme sig kysten for meget", og "for selve Fyrskipet vil Stationen altid blive høist farefuld". I det hele taget fandt kommissionen det "baade unødvendigt og utilraadeligt at anbringe Varselsfyrr på denne Jernkyst ... hvorfor man bør stræbe at holde Skibe borte fra den (kysten), hvilket bedst opnaaes ved at holde den mørk".

Men tider og meninger skifter. Så i 1882 blev Fyrskip XII udlagt ved Horns Rev. For udviklingen af fyrteknikken betød, at der nu kunne udlægges et fyrskip i Grådyb. Og i 1901 blev der indført radiotelegrafi i fyrvæsenet og oprettet trådløse stationer i fyrskipene Vyl og Horns Rev ud for Esbjerg. Men betænkningens frygt for Vesterhavet var ikke grundløs. For fyrskipet Vyl kom i drift under en storm i 1909 og strandede først helt oppe ved Ringkøbing Fjord.

Fyrskip No. 1 blev bygget på Rasmus Møllers Værft i Fåborg og kostede 151.360 kr. Det blev afleveret til Marineministeriet i 1914 og er et af de største danske fyrskibe. Fyrskipet blev indviet som museumsskib i Esbjerg i 1990 efter at have virket som fyrskip i 75 år.

Fyrskibet No. 1's historie som aktivt fyrskib på destinationer i Vesterhavet er i meget korte træk: 1915-1917 Station Vyl - 1917-1920 oplagt i Esbjerg på grund af minefare - 1920-1930 Station Vyl - 1930-1932 total renovering i København - 1932-1939 Station Vyl - 1939-1945 dansk indenrigsfarvand - 1944-1947 Station Vyl - 1947-1949 modernisering - 1949-1952 Station Hamborg Ruten - 1952-1965 Station ER ved Esbjerg - 1965-1967 oplagt på Holmen - 1967-1968 Nyborg Værft - 1968-1969 Station ER - 1969-1975 HR 1 - 1975-1980 Horns Rev. I 1980 blev fyrskibet inddraget

og erstattet af en lystønde. Efter nogle udlægninger på andre positioner blev fyrskibet solgt for 150.000 kr. til Fonden for Fyrskibets bevarelse i Esbjerg. Der hænger en model af fyrskibet Horns Rev i Sønderho Kirke, der med 15 kirkeskibe har Danmarks største samling af kirkeskibe. Modellen er antagelig bygget på det tidspunkt, hvor fyrskibet blev bygget i Fåborg, men modellen er først blevet op-hængt i Sønderho Kirke i 1988. Modellen ses til venstre.

I databasens beskrivelse af Fanø er vist de tidligere placeringer af fyrskibe i Vesterhavet ud for Esbjerg. Det første fyrskib i Grådyb ud for Esbjerg var Fyrskib No. XII, der blev udlagt fra 1889 til 1895 ved Horns Rev. Fyrskibet blev ophugget omkring 2000, men Danmarks Lodsmuseum har en model af fyrskibet Grådyb, der blev udlagt i 1906 ved Grådyb Barre. Modellen ses til venstre.

Da der begyndte at komme trafik til den nyanlagte Esbjerg Havn i 1874 opstod et behov for faste lodser. Derfor byggede lodserne i Nordby på Fanø et lods fartøj, som blev indrettet med logi til fire lodser. Skibet lå i læ af Skallingen. Men det egnede sig ikke til sejlads uden for Grådyb Barre. Derfor blev anskaffet en mindre dæksbåd, der kunne påsætte og aftage en lods i den 10 km lange Grådyb Rende, der fører ind til Esbjerg Havn. I dag lodser DanPilot i Grådyb.

Skrevet af Danmarks
Lodsmuseumsforening